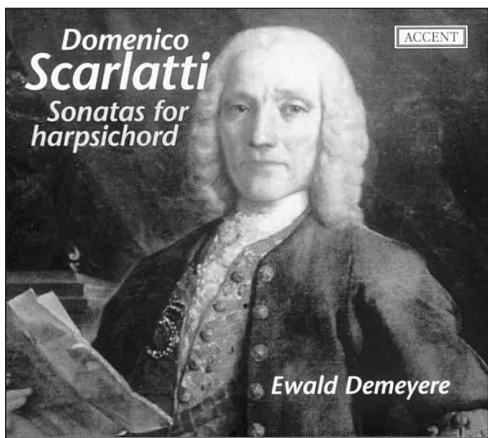

CD's

DE ITALIAAN Domenico Scarlatti, een tijdgenoot van Bach en Händel, wordt wel vaker verward met zijn vader Alessandro, kapelmeester aan het Hof te Napels. Vader Scarlatti bracht zijn talentvolle zoon onder dak als assistent-kapelmeester van de Santa Maria Maggiore te Rome. Daar werd hij opgemerkt door de ambassadeur van de koning van Portugal, en zo verkaste hij naar Lisbon.

Domenico Scarlatti werkte aldaar als hofcomponist van de Portugese koning Joao V en privé-leeraar van diens kinderen. Maria Barbara bleek talent voor het klavecimbelspel te hebben. Voor haar schreef Scarlatti het merendeel van zijn beroemde klavecimbelsonates. Wanneer ze de Spaanse kroonprins Fernando huwde, moest Scarlatti mee. We besparen ons de moeite om de ingewikkelde geschiedenis van de Spaanse koninklijke familie uit te diepen, maar neemt u van ons aan dat de weinig elegante Maria Barbara er niet bepaald vrolijke tijden beleefde. Muziek was wellicht daarom haar troost.

Voor Domenico Scarlatti was het Spaanse hofleven een gouden kooi. Maar met een muziekminnende koningin mocht hij zich natuurlijk als vertolker en componist naar hartenlust uitleven. Hoewel hij niet enkel klavecimbelmuziek heeft gecomponeerd, vormen die sonates toch de hoofdmoot van zijn oeuvre. Aartsmoelijke muziek overigens, want geraffineerd evenals een wonderlijke schoonheid combinerend met vals bescheiden virtuositeit. Enigszins ironisch bestempelde Scarlatti zijn sonates als „oefeningen“. Als zijn koninklijke leerlinge ze spelen kon, dan moet deze wel heel wat in haar mars hebben gehad!

Weinig componisten zijn zo ver gegaan in het zoeken naar nieuwe kleuren of hebben de mogelijkheden van hun instrument zo tot het uiterste opgedreven. Vanzelfsprekend voelen we de grote invloed van Scarlatti's klasse als soloklavecimbelspeler. Er wordt verteld dat hij in zijn Romeinse tijd ooit ten huize van kardinaal Ottoboni een muzikaal duel uitvocht met niemand minder dan de jonge Händel. De uitslag bleef onbeslist, maar het bewijst alvast dat Scarlatti zich bijzonder goed uit de slag kon trekken met zijn klavecimbel.

Scarlatti componeerde zeker 560 sonates. Misschien wel meer, maar dat aantal is ons bekend dankzij de beroemde castratenzanger Farinelli die ze in een gebonden editie bezat. Samen is dat ruim veertig uur muziek! De sonates bestrijken werkelijk het gehele spectrum van menselijke gevoelens: opgewekt en treurig, hoofs en wild, teder en bruto, broze verstillings en grote passie. Het zit er allemaal in. Een eindeloze variatie.

De uitvoeringen van Dejan Lazic en van Ewald Demeyere bewijzen eens te meer hoe krachtig deze muziek wel is. Lazic speelt de sonates wel op een Steinway, terwijl Demeyere een Hemschcopie klavecimbel laat klinken. Het lijkt dat die klavecimbel nog een zekere krokantheid toevoegt, maar dat Lazic een vleugelpiano inzet, is zeker geen heiligschennis. Scarlatti's sonates blijven immers een immense brok muziekvreugde!

De excursie naar Bartók is overigens evenzeer gewettigd, zij het onverwachts: in zijn sonates heeft Scarlatti nogal wat elementen uit de Spaanse volksmuziek opgenomen, en die aandacht voor 'folk' is net het handelsmerk geworden van Bela Bartók. Muzikanten zijn altijd wat familie van elkaar! (JC)

Scarlatti & Bartók, Liaisons, Volume 1, door Dejan Lazic, Channel Classics (distributie Coda), CCS SA 23407, 21,65 euro • Domenico Scarlatti, Sonatas for Harpsichord, door Ewald Demeyere, Accent (distributie Coda), ACC 24189, 21,20 euro

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

SMAAK EN HERINNERING

ALLERLEI kookprogramma's en -boeken weten telkens opnieuw een breed publiek te beroeren. Maar ook geschiedenis is al een tijdje erg in trek. Waarom beide niet combineren, dacht de Britse historicus John Dickie. In dit boek gaat hij op zoek naar de geschiedenis van de wereldvermaarde Italiaanse keuken.

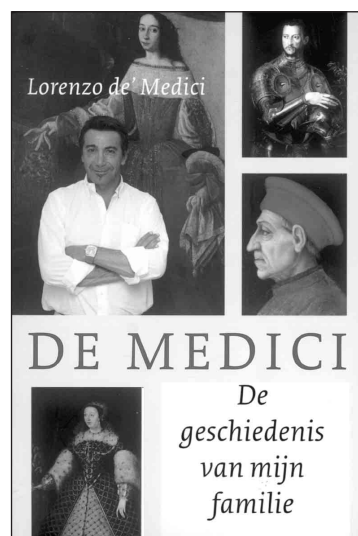
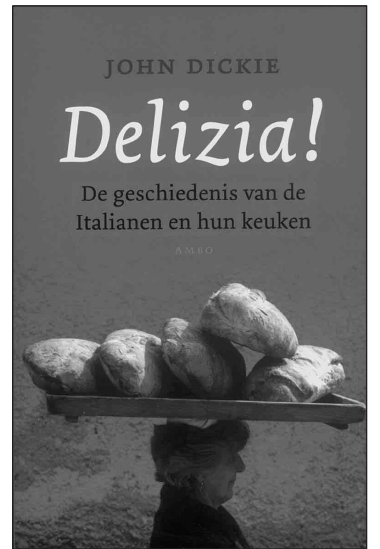
Op schitterende wijze weet de auteur de herkomst van de Italiaanse gerechten en de ontwikkeling van de eetcultuur te verbinden met de geschiedenis van het schiereiland. Alhoewel, de geschiedenis van 'de' Italiaanse keuken bestaat niet. En dat laat zich juist prima verklaren, als je die situeert in de bredere historische context. Tot diep in de negentiende eeuw bleef het gebied een lappendeken van zelfstandige stadsstaatjes en vorstendommen. Dat de machtsverschuivingen zich perfect weerspiegelen in de verspreiding van bepaalde gerechten en eetgewoontes, toont de auteur overtuigend aan.

De reis begint in het middeleeuwse Sicilië waar er al veel vreemde invloeden te bespeuren waren als gevolg van de intense handelscontacten. Daar wordt al duidelijk hoe de „verschillende regionale tradities in de loop van de geschiedenis elkaar onderling hebben beïnvloed“. En dat eerst de pasta, in haar vele varianten, op het toneel verschijnt, is vrij vanzelfsprekend.

De toenemende welstand en economische successen weerspiegelen zich vanaf de renaissance in een almaar rijkere en verfijnde keuken, maar ook hoe hongerige boeren en landarbeiders de keuken bleven beïnvloeden tot in de vorige eeuw komen we te weten. Het boek eindigt in Turijn, de bakermat van de slowfoodcultuur die „de wereld wilde redden door goed eten, als dam tegen McDonald's“.

Doorheen deze culinaire geschiedenis met rijke informatie en spaarzaam een receptje, kom je heel veel te weten over de politieke, culturele en economische geschiedenis van Italië. (TO)

John Dickie, Delizia! De geschiedenis van de Italianen en hun keuken, Ambo/Anthos, Amsterdam, 2008, 416 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 263 21252.

BEKENDE VOORVADEREN

WIE OOIT de Italiaanse kunststeden bezocht, werd er ongetwijfeld geconfronteerd met de naam van de Medici. Dit adellijke geslacht, afkomstig uit Toscane en intens verbonden met de stad Firenze, leverde niet enkel kunstminnende vorsten, maar ook een paar pausen die hun stempel drukten op het kunsthistorische erfgoed van de Eeuwige Stad.

Begrijpelijk dat je als nazaat van zo'n illustere familie geïnteresseerd bent in de geschiedenis van je voorvaderen. Lorenzo de' Medici, die al op jonge leeftijd Italië verliet en momenteel in Spanje leeft, waagt in dit boek een poging om de boeiende geschiedenis van zijn familie voor een breed publiek te duiden. Geen makkelijke opdracht, als je weet dat er al een hele bibliotheek is volgeschreven over de beroemdste telgen van het geslacht.

In een chronologisch relaas laat Lorenzo ons kennismaken met handelaars, hertogen, koningen en koninginnen die hun invloed lieten gelden over heel Europa. Ook drie pausen uit de renaissance passeren de revue. Maar zij hadden ongetwijfeld meer impact op het kunstgebeuren dan op de spirituele ontwikkeling van de Kerk van hun tijd.

Nieuwe inzichten doe je in dit boek dan ook niet meteen op. De complexe Europese geschiedenis waartegen de levensverhalen moeten gesitueerd, komt erg beknopt aan bod. En door te kiezen voor opdeling een per persoon treden er soms storende herhalingen op. In de laatste hoofdstukken krijgt het boek een persoonlijke toets, wanneer de auteur de geschiedenis van zijn ouders en grootouders behandelt. Maar doordat de hertogelijke tak van de familie dan al lang was uitgestorven, speelde de familie geen enkele politieke rol meer en overstijgt het werk hier evenmin nauwelijks de – weliswaar boeiende – anekdote. (TO)

Lorenzo de' Medici, De Medici. De geschiedenis van mijn familie, Omniboek, Kampen, 2008, 316 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 5977 310 3.

THUIS BIJ NOUWEN

DE NEDERLANDSE priester Henri Nouwen, overleden in 1996, geldt als een van de belangrijkste spirituele leiders van de voorbije eeuw. Het feit dat hij als Europeaan aan de overzijde van de Grote Plas werkte, had daar waarschijnlijk veel mee te maken.

De voorbije jaren is zowat alles wat de man schreef, vertaald en uitgegeven. Dit boek een bijbehorende cd zijn ontstaan uit een lang interview dat Nouwen gaf en dat dateert uit 1992. Henri Nouwen had toen zelf reeds een lange geestelijke pelgrimstocht achter de rug, maar had zijn stek gevonden in de Arkgemeenschappen waar hij samenleefde met mensen met een verstandelijke handicap. Het besef daar een thuis te hebben, klinkt goed door in het interview. *Eindelijk Thuis*, is de titel van zijn beste boek.

De grote thema's uit Nouwen's werk komen in de tekst bondig ter sprake: het belang van stilte en gebed voor een gezond geestelijk leven, de Bijbelse boodschap van de hoop, maar vooral het besef dat we bemind zijn. Het boek biedt het interview in Nederlandse vertaling aan, de cd laat ons de oorspronkelijke versie in het Engels horen. Dat is op zich natuurlijk wat vreemd. Nog vreemder is dat Nouwen tijdens het interview in een schommelstoel zat, en dat is duidelijk te horen. (EDS)

Philip Roderick, Bemind. Henri Nouwen in gesprek, boek met cd, Kok/Altiora, Kampen/Averbode, 2008, 55 blz., 14,90 euro, ISBN 978 90 317 2633 2.

